

HØRINGSNOTAT

Miljø- og
Fødevarerministeriet
Departementet

Hav og akvakultur
Ref. MAMAE
Den 1. februar 2018

Høringsnotat vedrørende udkast til Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse (Indfasning af kvælstof til akvakulturerhvervet)

Udkast til lovforslag blev sendt i høring den 1. december 2017 til en bred kreds af myndigheder og organisationer, jf. høringslisten. Høringsfristen udløb den 4. januar 2018.

Lovforslaget gennemfører et delelement af Fødevarer- og landbrugspakken og vækstplanen ”Dansk akvakultur i vækst”, som blev indgået af Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance. Lovforslaget skal understøtte vækst i sektoren gennem strukturudvikling mod omlægning fra traditionelle dambrug til større og mere moderne, ressourceeffektive og miljøvenlige dambrugsanlæg. Vækst i sektoren skal også bidrage til at udnytte de potentialer, der ligger i udvidelse af havbrugssektoren. Med lovforslaget skabes hjemmel i miljøbeskyttelsesloven til, at miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om kvælstofpuljer til brug for godkendelsesmyndighedens behandling og afgørelse af sager om miljøgodkendelse af miljø- og ressourceeffektive dambrug samt visse havbrug.

Miljø- og Fødevarerministeriet har modtaget i alt 11 høringssvar, hvoraf 3 organisationer oplyser, at de ikke har bemærkninger.

Følgende har haft bemærkninger til udkastet:

- Aquacircle
- Danmarks Naturfredningsforening (DN)
- Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF)
- Dansk Akvakultur (DA)
- Dansk Industri (DI)
- Havbrugsgruppen Ebeltoft (HE)
- Randers Kommune (Randers)
- Aarhus Kommune (Aarhus)

Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Vandværker og Forbrugerrådet Tænk har oplyst, at de ingen bemærkninger har til udkastet.

Høringssvarene har ikke givet anledning til egentlige indholdsmæssige ændringer i lovforslaget, men har ført til en forenkling og præcisering af lovforslagets bemærkninger i forhold til, hvilke typer af dambrugsanlæg der kan få del i kvælstofpuljerne. Det er bl.a. blevet tydeliggjort, hvad der forstås ved miljø- og ressourceeffektive dambrugsanlæg i lovforslagets forstand. Det er også blevet præciseret, hvordan miljø og ressourceeffektivitet forventes vurderet. Dette vil danne grundlag for de tildelingskriterier, der skal fastsættes i den udmøntende bekendtgørelse. I tillæg hertil er der foretaget

lovtekniske tilpasninger i forslaget, hvilket bl.a. har betydet, at lovforslagets ophævelsesbestemmelse er udgået. Det er dog samtidig præciseret i lovbemærkningerne, at bemyndigelsen alene kan anvendes til indfasning af de 423 tons kvælstof. Der er dermed ikke tale om en indholdsmæssig ændring.

Høringssvarene har især berørt følgende emner:

1. Generelle bemærkninger
2. Høringsparter
3. Lovteknik
4. Habitatreglerne
5. Anlæg omfattet af ordningen
 - 5.1. Beskrivelse af RAS-anlæg og inddeling af dambrug i listepunkter efter godkendelsesbekendtgørelsen
 - 5.2. Definition på miljø- og ressourceeffektivitet
 - 5.3. Prioritering af miljø- og ressourceeffektive anlæg
 - 5.3.1. Risiko for prioritering af urealistiske projekter
 - 5.3.2. BAT
6. Dambrug
 - 6.1. Investering i landbaserede anlæg
 - 6.2. Kvælstof fra dambrug i kystvandene
 - 6.3. Puljerne til dambrug
 - 6.4. Udledningsdata fra RAS/FREA anlæg
 - 6.5. Indretning af saltvandsdambrug
7. Havbrug
 - 7.1. Myndighedsdeling
 - 7.2. Udledning fra havbrug
 - 7.3. Havbrugsindustri ved Djurslandskyst
 - 7.4. Miljøgodkendelsesansøgning
8. Fødevarer- og Landbrugspakken
 - 8.1. Virkemidler
 - 8.2. Merudledning, kompensation og potentielle effekter på øvrige erhverv
9. Målopfyldelse
 - 9.1. Udskydelse af tidspunktet for målopfyldelse
 - 9.2. Muligheden for omfordeling af kvælstof
 - 9.3. Yderligere udledning af kvælstof
10. Midtvejsevaluering
11. Økonomi
 - 11.1. Beregninger for øget produktion
 - 11.2. Tilskud under EHFF
12. Udledning af andre relevante stoffer
13. Foringelse og potentiale

I det følgende gennemgås høringssvarene og Miljø- og Fødevarerministeriets bemærkninger til disse. Høringssvarene er gengivet i hovedtræk. Ønskes detaljerede oplysninger om svarenes indhold, henvises der til de fremsendte høringssvar. Miljø- og fødevarerministerens besvarelse af MOF alm. del 252-256 er vedhæftet som bilag til høringssnotatet, idet flere af høringssvarerne i høringssvarene henviser hertil.

1. Generelle bemærkninger

Aquacircle og **DA** oplyser, at lovudkastet overordnet udmønter de politiske aftaler og ambitioner. **DA** er generelt tilfreds med udkastet og fremhæver, at det er særlig positivt, at godkendelsesmyndigheden skal lægge Miljøstyrelsens afgørelse om kvælstof til grund ved udformningen af vilkår om maksimal udledning af kvælstof i miljøgodkendelsen, samt at Miljøstyrelsens afgørelse ikke kan påklages. **Aquacircle** er enig i, at øget kvælstofudledning kun skal kunne tildeles anlæg, der er godkendt på emission.

HE mener, at afhængig af, hvor mange havbrug puljen på 43 tons kvælstof bliver fordelt på, så vurderes den samlede tildeling at få ret begrænsede konsekvenser for miljøet. **HE** er derudover generelt skeptisk i forhold til primært yderligere havbrugsproduktion og de konsekvenser, dette har for vandmiljøet. **Aarhus** og **Randers** er generelt imod yderligere havbrugsproduktion ud for Djurslandkysten og den miljøbelastning, det vil medføre.

DN er grundlæggende enig i, at dansk akvakulturproduktion bør foregå på miljø- og ressourceeffektive anlæg, der gør brug af BAT til at minimere det økologiske fodaftryk fra disse produktionsanlæg. Det er dog afgørende, at anlæggene kan godkendes i overensstemmelse med de EU-retlige forpligtelser. **DN** finder således, at lovforslaget først bør vedtages, når der foreligger klarhed over landbrugspakkens forudsætninger, alternativt at lovforslaget vedtages under forudsætning af, at der skal foretages en evaluering af landbrugspakken, og der på det grundlag sker en justering af rammen for merudledningen fra akvakultur, før der godkendes akvakulturanlæg efter loven.

DSF anbefaler, at lovforslaget ikke vedtages af hensyn til miljøtilstanden i Danmarks overfladevand.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Lovforslaget udmønter dele af de politiske aftaler om Fødevare- og Landbrugspakken og vækstplanen "Dansk akvakultur i vækst". Lovforslagets foreslåede ordning vurderes at være indenfor rammerne af de gældende direktiver. Lovforslagets bemyndigelsesbestemmelse foreslås ikke at omfatte nye havbrug. De generelle bemærkninger i høringssvarene har ikke givet anledning til egentlige indholdsmæssige ændringer i lovforslaget, men har ført til en forenkling og præcisering af lovforslagets bemærkninger.

2. Høringsparter

Randers og **Aarhus** anfører henholdsvis, at de ikke er blevet hørt, og at de ikke har modtaget høringsmaterialet eller står på ministeriets høringsliste. **Aarhus** fremhæver yderligere, at de har en væsentlig interesse i lovforslaget, og anbefaler derfor, at høringsperioden forlænges, så kommunen kan levere supplerende bidrag, som kommunen anser for nødvendigt for at kunne foretage en kvalificeret politisk beslutning.

DN anfører, at de ikke har modtaget høringsmaterialet og ikke fremgår af høringslisten på trods af, at de har vist meget engagement omkring netop akvakultur og landbrugspakken.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Høringsmaterialet har været offentligt tilgængeligt på høringsportalen i hele høringsperioden.

Miljø- og Fødevareministeriet beklager, at DN og DI ved en fejl ikke særskilt har modtaget høringsmaterialet på mail. Ministeriet er dog glad for, at både DN og DI har bidraget med høringssvar.

Der er som udgangspunkt ikke kutyme for særskilt at sende høringsmaterialet til alle landets 98 kommuner på mail. Bemærkningerne fra Randers og Aarhus har derfor ikke givet anledning til at forlænge høringsperioden. Ministeriet kan dog oplyse, at ministeriet på baggrund af hørings svarene vil sende den udmøntende bekendtgørelse særskilt til alle landets kommuner i forbindelse med den offentlige høring af bekendtgørelsen.

3. Lovteknik

HE er ikke enig i, at det af lovforslagets bemærkninger fremgår, at forslaget ikke indebærer forhold, der direkte eller indirekte indeholder EU-retlige aspekter.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Det er nu præciseret i lovforslagets afsnit 8, at forslaget ikke implementerer EU-regler, men at en række EU-direktiver opstiller de overordnede rammer for reguleringen af bl.a. akvakulturproduktion. Dette gælder navnlig vandrammedirektivet, havstrategidirektivet, habitatdirektivet, fuglebeskyttelsesdirektivet og VVM-direktivet. Disse direktiver gennemgås nærmere i lovforslagets afsnit 3.1.2.

4. Habitatreglerne

DSF mener ikke, at akvakulturerhvervet kan udlede 423 tons kvælstof, uden at det påvirker Natura 2000-områder negativt. Derudover bemærker DSF, at Natura 2000 udpegningerne ikke er medtaget i nødvendigt omfang i lovforslagets bemærkninger eller i ministerens svar til Søren Egge Rasmussen på alm. del spørgsmål 252-256 stillet i høringsperioden.

DN henviser til, at øget kvælstofudledning skal være i overensstemmelse med habitatdirektivet.

DA anfører, at krav om, at der ikke kan meddeles godkendelse, hvis et dambrug eller havbrug vil skade et Natura 2000-område, er en overimplementering af habitatdirektivets art. 6, stk. 3. DA mener, at den nuværende formulering i lovforslagets afsnit 3.1.1.3. (nu afsnit 3.1.2.3.) bør ændres med henvisning til EU-Domstolens fortolkning og Europa-Kommissionens vejledning fra 2012 om akvakultur og Natura 2000. DA henviser således til, at EU-Domstolen skulle have fastslået, at et projekt ikke nødvendigvis skader et områdes integritet, selvom det stedvis vil få alvorlige virkninger, stedvis ødelæggelse af habitatarter eller habitatområder.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Miljø- og Fødevareministeriet henviser til lovforslagets bemærkninger, hvoraf det bl.a. fremgår: ”Det følger af habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 7, nr. 6, at godkendelse af virksomheder efter miljøbeskyttelseslovens § 33, dvs. listevirksomheder, er omfattet af bekendtgørelsens § 6. Dette indebærer, at der, inden der kan meddeles godkendelse, skal foretages en vurdering af, om dambruget eller havbruget kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Hvis dette vurderes at være tilfældet, skal der foretages en konsekvensvurdering af dambrugets eller havbrugets virkning på Natura 2000-området. Viser vurderingen, at dambruget eller havbruget vil skade et Natura 2000-område, kan der ikke meddeles godkendelse.”

Miljø- og Fødevareministeriet kan desuden oplyse, at skade på Natura 2000-områder skal forstås i lyset af direktivets artikel 6, stk. 3. Det følger af EU-domstolens praksis, at vurderingen af virkningen på et Natura 2000-områdes integritet skal ske på baggrund af bevaringsmålsætningen for området, som omfatter de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte, jf. bl.a. EU-domstolens afgørelser i sag C-127/02 (Vadehavs-dommen). Denne fortolkning danner grundlag

for dansk praksis for, om der kan meddeles godkendelse til en plan eller et projekt, og der er således efter Miljø- og Fødevareministeriets vurdering ikke tale om overimplementering. Det skal i den forbindelse bemærkes, at ordet integritet vil blive indføjet i habitatbekendtgørelsen ved førstkommende revision.

Desuden gælder, at EU's naturdirektiver indeholder regler om at beskytte anden natur end udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områder. Det gælder bl.a. habitatdirektivets artikel 12 om beskyttelse af bilag IV-arter, jf. habitatbekendtgørelsens § 10 og beskyttelsen af fugles levesteder mod forringelser, jf. fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 4, 2. punktum. Disse regler skal også iagttages i forbindelse med administration af miljøbeskyttelsesloven.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

5. Anlæg omfattende af ordningen

5.1. RAS-anlæg og inddeling af dambrug i listepunkter efter godkendelsesbekendtgørelsen

DA og **Aquacircle** savner en beskrivelse af RAS-anlæg i lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3.1.1. **DA** anbefaler, at RAS-anlæg medtages under både listepunkt I 201 (saltvand) og I 202 (ferskvand). Desuden mener **DA**, at det er mere relevant i forhold til lovforslaget at inddele dambrug efter miljø- og ressourceeffektivitet, og **Aquacircle** anfører, at der mangler en definition af ”ressourceeffektive og miljøvenlige dambrug”. **Aquacircle** anbefaler, at definitionen af forskellige fiskeopdrætsanlæg følger den mængde vand, der medgår til produktionen.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Lovforslagets afsnit 3.1.1. gennemgår gældende ret, hvorfor der i dette afsnit alene redegøres for, hvordan dambrug er inddelt i forhold til miljøgodkendelsessystemet.

Godkendelsesbekendtgørelsen inddeler dambrug på tre listepunkter, 1) I 201 – saltvandsdambrug, bortset fra FREA-anlæg, 2) I 202 – ferskvandsdambrug og andre fiskeproduktionsanlæg, bortset fra FREA-anlæg og 3) I 204 – FREA-anlæg (fuldt recirkulerede akvakulturanlæg). RAS står for recirkulerede akvakultur systemer. Anlæg som benytter RAS har ikke et særskilt listepunkt i godkendelsesbekendtgørelsen, men kan høre under alle listepunkter. Saltvandsbaserede RAS-anlæg med udledning til recipient vil være omfattet af listepunkt I 201 og ferskvandsbaserede RAS-anlæg med udledning til recipient vil være omfattet af listepunkt I 202. Fuldt recirkulerede saltvands- eller ferskvandsbaserede RAS-anlæg uden direkte udledning til recipient vil dog være omfattet af listepunkt I 204 og dermed blive betegnet som et FREA-anlæg.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til egentlige indholdsmæssige ændringer i lobemærkningerne, men har foranlediget en forenkling af afsnit 3.1.1. I forhold til en nærmere definition af miljø- og ressourceeffektivitet og en inddeling af anlæg herefter henvises til afsnit 5.2. og 5.3 i høringsnotatet.

5.2. Definitionen på miljø- og ressourceeffektivitet

DA anbefaler, at begrebet ”miljø- og ressourceeffektivitet” afklares, da det ikke fremgår af de politiske aftaler, og opfordrer til, at der fremadrettet anvendes en mere holistisk og videnskabelig tilgang til begrebet.

Aquacircle anbefaler, at begrebet ”ressourceeffektive og miljøvenlige anlæg” defineres nærmere, og fremhæver, at produktionsbidragsmodellen og dambrugsmodellen kan anvendes til at definere begreberne.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Bemærkningerne har givet Miljø- og Fødevareministeriet anledning til at forenkle og præcisere lovforslagets bemærkninger i forhold til, hvad der forstås ved miljø- og ressourceeffektive dambrug og hermed, hvilke typer af dambrugsanlæg, der er omfattet af bemyndigelsesbestemmelsen i lovforslaget. Det er således præciseret i lovbemærkningerne, at miljø- og ressourceeffektive dambrug omfatter anlæg med miljøgodkendelser på emission, der som minimum har recirkulering og rensegrader på niveau med såkaldte modeldambrug. Minimumsgrænserne for recirkulering og rensegraderne fremgår af de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1.

Ministeriet vurderer, at begrebet miljø- og ressourceeffektivitet er i overensstemmelse med de politiske intentioner, som fremgår af aftaleteksten: ”at der kun tilføres mere kvælstof til dambrug, der som minimum har en ressourceeffektivitet på niveau med såkaldte modeldambrug. Disse er kendetegnet ved at være reguleret på baggrund af anlæggets udledninger og har en udpræget anvendelse af miljøteknologi. Dette vil understøtte, at sektoren bliver mere ressourceeffektiv, og har en markant mindre miljøbelastning per produceret enhed, end det er tilfældet på traditionelle dambrug.”

5.3. Prioritering af miljø- og ressourceeffektive anlæg

DA anfører, at prioriteringen af dambrug efter ”miljø- og ressourceeffektivitet” bør være kvælstofudledning pr. produceret fisk og omfanget af anvendte miljøteknologier, hvor kvælstofudledning pr. produceret fisk bør være det vigtigste prioriteringskriterium. **DA** vurderer dog ikke, at der vil være et generelt problem med at prioritere ansøgere efter omfanget af anvendte miljøteknologier. Hertil fremhæver **DA**, at inddeling efter miljøteknologier vil give følgende prioriteringsrækkefølge 1. RAS/FREA anlæg, 2. modeldambrug type 3 og 3. modeldambrug type 1, hvorimod en tilsvarende prioriteringsrækkefølge efter kriteriet kvælstofudledning pr. produceret fisk ikke forlods kan opstilles, da det bl.a. afhænger af anlægget og produktionen.

Aquacircle mener, at det bør være mulig at prioritere imellem anlæggene på baggrund af den mængde kvælstof produktionsanlægget udleder pr. produktionsenhed under hensyntagen til recipienten. **Aquacircle** anfører, at en tilsvarende angivelse af fosforudledning pr. produktionsenhed vil være en naturlig følge. **Aquacircle** fremfører endvidere, at der er en klar sammenhæng mellem recirkulationsgrad og anlæggenes anvendelse af miljøteknologi. Jo højere recirkulationsgrad desto højere anvendelse af miljøteknologiske løsninger, hvilket også betyder, at den vandmængde, der udledes, reduceres.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

For at sikre valgfrihed i forhold til anvendte teknologier har Miljø- og Fødevareministeriet ikke ønsket at gøre adgangen til puljerne betinget af brugen af en bestemt teknologi. Adgangen til puljerne er i stedet indrettet således, at anlæggene som minimum skal opfylde den recirkulering og de rensegrader, som kendetegner såkaldte modeldambrug. Dette betyder, at rensegraderne som minimum skal være 50 % på kvælstof, 65 % på fosfor og 75 % på organisk materiale, samt at recirkuleringen som minimum skal være på 70 %.

På baggrund af høringssvarene har Miljø- og Fødevareministeriet i lovbemærkningerne præciseret dette samt prioriteringsrækkefølgen i forhold til miljø- og ressourceeffektivitet, der som udgangspunkt vil blive vurderet på baggrund af 1) udledning af kvælstof pr. produceret enhed, 2) udledning af fosfor pr. produceret enhed, 3) udledning af organisk materiale pr. produceret enhed og 4) recirkulationsgraden, som et udtryk for anvendelsen af miljøteknologi.

5.3.1. Risiko for prioritering af urealistiske projekter

DA fremfører, at anlæg ”risikofrit” kan argumentere for en særlig lav kvælstofudledning pr. produceret fisk, som reelt set ikke kan opnås. Da kvælstof ikke kan gå tilbage i puljen, er der dermed risiko for, at realistiske projekter underprioriteres.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Det er hensigten, at godkendelsesmyndigheden skal vurdere, hvorvidt projektet er gennemførligt forud for indsendelse af ansøgning om tildeling af kvælstof til Miljøstyrelsen. Når godkendelsesmyndigheden meddeler den endelige godkendelse fastsættes en frist for udnyttelse af godkendelsen, som normalt ikke bør fastsættes til længere end to år fra godkendelsens meddelelse. Hvis godkendelse indeholder tilladelse til at gennemføre planlagte udvidelser eller ændringer, bør fristen til at udnytte denne del af godkendelsen ikke overstige fem år fra godkendelsens meddelelse. Det er i erhvervets interesse, at der ansøges om realistiske projekter, da kvælstoffet som nævnt ikke kan gå tilbage til puljerne.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

5.3.2. BAT

DA mener, at lovforslaget i forhold til prioriteringskriterierne for dambrugsanlæggene bør henvise til dambrugsbekendtgørelsens bilag 7, der opstiller BAT-standardkrav for dambrug udtrykt som maksimalt tilladt kvælstofudledning pr. ton fisk.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Princippet bag dambrugsbekendtgørelsens bilag 7 med en udledning pr. tons produceret fisk på 3 parametre er i sin opbygning lig den model, der foreslås til udmøntning af kvælstofpuljerne. Lovforslagets prioriteringskriterier for miljø- og ressourceeffektive dambrugsanlæg er dog ikke identiske med bilag 7. Miljø- og Fødevareministeriet finder det således ikke hensigtsmæssigt med en henvisning til dambrugsbekendtgørelsens bilag 7.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

6. Dambrug

6.1. Investering i landbaserede anlæg

Randers og **HE** ønsker at prioritere landbaserede anlæg med renseforanstaltninger fremfor havbrug. **HE** fremhæver herudover, at havbrugsproduktion ikke er bæredygtigt, da der kan produceres flere fisk i ferskvandsdambrugsproduktion for den samme mængde kvælstof.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Fødevare- og Landbrugspakken og vækstplanen ”Dansk akvakultur i vækst” har til hensigt at skabe vækst i akvakultursektoren ved at udnytte de potentialer, der ligger i en udvidelse af

dambrugssektoren såvel som havbrugssektoren. Muligheden for at få kvælstof fra puljerne er afhængig af, at dambrugene og havbrugene opfylder visse nærmere beskrevne betingelser.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

6.2. Kvælstof fra dambrug i kystvandene

HE anfører, at der i tabellen til svar på MOF alm. del spørgsmål 252 (vedlagt som bilag) bør skelnes imellem udledning fra dambrug og havbrug samt oplyse, hvor meget af de 380 tons kvælstof fra dambrug, der ender i kystvandene.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

I Fødevare- og Landbrugspakken er indeholdt en effekt af udvidelser på akvakultur på i alt 400 tons kvælstof til kyst. Fra dambrug er indregnet 357 tons kvælstof opgjort som 380 tons kvælstof ved udledning fratrukket retention i søer og vandløb.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

6.3. Puljerne til dambrug

Aquacircle finder ikke, at der er saglige begrundelser for at adskille puljerne på 200 tons og 180 tons, og ønsker, at puljerne slås sammen og tildeles de mest ”ressourceeffektive og miljøvenlige anlæg”, uanset om der er tale om nye eller eksisterende anlæg.

DA ønsker en præcisering af, at 200 tons puljen er reserveret til ferskvandsdambrug.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Det følger af Fødevare- og Landbrugspakken og vækstplanen ”Dansk akvakultur i vækst”, at 200 tons puljen skal give eksisterende dambrug muligheden for at bibeholde deres nuværende kvælstofudledningstilladelse i forbindelse med overgangen til en ny miljøgodkendelse. For at få adgang til puljerne, skal disse dambrug dog miljøgodkendes på emission og have en miljø- og ressourceeffektivitet, der som minimum er på niveau med såkaldte modeldambrug.

For så vidt angår, at 200 tons er tiltænkt ferskvandsdambrug, så er det nu præciseret i lovforslagets bemærkninger, at puljen på 200 tons er til ferskvandsdambrug. Derudover giver bemærkningerne ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

6.4. Udledningsdata fra RAS/FREA anlæg

DA oplyser, at der i forhold til kvælstofudledning er solid empiri for modeldambrug, men at der mangler valide udledningsdata fra RAS/FREA anlæg, da de eksisterende anlæg endnu ikke har opereret under fuld drift i en længere periode.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Det er usikkert, hvad **DA** mener med validerede udledningsdata i relation til RAS/FREA anlæg, idet anlæggene så vidt Miljø- og Fødevareministeriet er bekendt i overvejende grad måles på emission og har mulighed for at opgøre deres samlede produktion. Miljø- og Fødevareministeriet formoder, at **DA** antager, at der ikke er valide data på, at anlæggene kan leve op til de produktionsniveauer, de har fået godkendelse på i forhold til emissionen. En evt. difference mellem de faktiske tal og vilkårene i den konkrete miljøgodkendelse skal varetages af godkendelsesmyndigheden.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

6.5. Indretning af saltvandsdambrug

Aquacircle mener, at landbaserede saltvandsproduktionsanlæg indtager vand fra stranddræn eller anden form for dræn/boring i havbunden og ikke fra overfladevand.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Miljø- og Fødevareministeriet har forenklet lovforslagets bemærkninger, hvorved der er taget højde for bemærkningerne.

7. Havbrug

7.1. Myndighedsdeling

HE anbefaler, at Miljøstyrelsen bliver godkendelsesmyndighed for alle havbrug, da de mener, at der er en forskel på forvaltningen i kommunerne. Det anbefales yderligere, at Miljøstyrelsen i forbindelse med godkendelsesprocessen inddrager kommunerne.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Lovforslaget lægger ikke op til at ændre, hvilken myndighed som har godkendelseskompetence for havbrug. Kommunerne er i dag godkendelsesmyndighed for størstedelen af alle godkendelsespligtige virksomheder. Miljø- og Fødevareministeriet har løbende fokus på at sikre, at godkendelse af virksomheder, herunder havbrug, varetages på en effektiv måde med de bedste kompetencer. Der er ingen planer om at ændre på godkendelseskompetencen for havbrug.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

7.2. Udledning fra havbrug

HE fremhæver, at udledningen fra havbrug ligger i sommerhalvåret, hvorfor effekten af udledningen skal beregnes med faktor 3.

DSF vurderer, at udledninger fra særligt havbrug vil føre til en unaturlig algeopblomstring, da den sker på et tidspunkt, hvor udledningen fra andre kilder, som f. eks. landbruget er begrænset.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Miljø- og Fødevareministeriet er ikke bekendt med, at der foreligger konkret forskningsmæssig dokumentation for, at effekten af udledning af kvælstof fra akvakultur skal ganges med faktor 3 set i forhold til andre kilder.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

7.3. Havbrugsindustri ved Djurslandskyst

Randers ønsker ikke nye havbrug etableret ved Djurslandskyst, hvilket de har tilkendegivet i et brev sendt til miljø- og fødevareministeren den 7. december 2017. **Randers** mener, at planer om tilladelse til mere havbrugsindustri ved Djurslandskyst vil belaste nærområdet med kvælstof, fosfor og organisk stof, herunder bl.a. Randers Fjord.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Ønsket om at skabe mulighed for øget havbrugsproduktion indgår i både Fødevare- og Landbrugspakken fra 2015 og vækstplanen "Dansk akvakultur i vækst" fra 2016. Vækstplanen skal bl.a. bidrage til at udnytte de potentialer, der ligger i udvidelse af havbrugssektoren. Lovforslaget skaber alene mulighed for, at visse havbrug (eksisterende) kan udvide deres produktion svarende til i alt 43 tons kvælstof. Eventuelle afledte effekter af en øget fiskeproduktion, herunder øget udledning af fosfor og organisk materiale, vil skulle vurderes i forbindelse med den almindelige godkendelsesbehandling hos godkendelsesmyndighederne. En miljøgodkendelse forudsætter, at havbruget kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet. Nye havbrugsanlæg er ikke omfattet af puljeordningen og kan ikke få tilladelse til kvælstof fra puljerne.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

7.4. Miljøgodkendelsesansøgning

DA ønsker, at det tilføjes i bemærkningerne, at alle havbrug har ansøgt om miljøgodkendelse inden for den fastsatte frist.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Det fremgår nu af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at brancheforeningen Dansk Akvakultur oplyser, at alle havbrug har ansøgt om miljøgodkendelse inden for den fastsatte frist.

8. Fødevare- og landbrugspakken

8.1. Virkemidler

HE påpeger, at det er uafklaret, hvad der sker, hvis landbrugspakkens virkemidler ikke har den nødvendige effekt.

DN bemærker, at der er rejst seriøst tvivl om holdbarheden af grundlaget for landbrugspakken, og at lovforslaget først bør vedtages, når der er opnået klarhed herom. **DN** mener alternativt, at der først bør godkendes akvakulturanlæg efter loven, efter at der har været foretaget en evaluering af Fødevare og Landbrugspakken.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Med hensyn til spørgsmål om forholdet til og effekten af Fødevare- og Landbrugspakken bemærkes, at lovforslaget baserer sig på en række forudsætninger, herunder om den samlede forventning til kvælstofudledningen. Hvis udviklingen måtte vise sig at blive anderledes end forventet, vil der blive taget stilling til, hvilken betydning dette eventuelt måtte få for akvakultursektoren.

8.2. Merudledning, kompensation og potentielle effekter for øvrige erhverv

Randers finder det beklageligt, at man med den ene hånd tillader forøgelse af næringsstoffer og organiske stof til havmiljøet, og med den anden hånd anvender mange økonomiske ressourcer på at reducere udledningerne, bl.a. igennem begrænsninger af landbrug, ekstra rensning indenfor spildevandssektoren og generelle miljøkrav fra andre virksomheder.

DSF kommenterer ligeledes, at der bruges betydelige ressourcer på bl.a. vådområder, spildevandsindsats og efterafgrøder for at reducere udledningen til kystvandområder, hvor der vil kunne udledes mere kvælstof fra akvakultur.

DI fremhæver, at redegørelsen for de erhvervsøkonomiske effekter af lovforslaget ikke synes fyldestgørende, da der ikke gøres rede for de potentielle negative effekter lovforslaget har for andre erhverv. **DI** oplyser, at de ikke inden for den korte tidsfrist har haft mulighed for at analysere effekten for de øvrige berørte erhverv.

Miljø- og Fødevarerministeriets bemærkninger:

Aftalen om Fødevarer- og Landbrugspakken har til formål at skabe vækst for en række fødevarerhverv, herunder landbruget og akvakulturerhvervet. For akvakulturerhvervet betyder dette bl.a., at der stilles en bestemt mængde kvælstof (423 tons) til rådighed for erhvervet under visse forudsætninger. Aftalen sikrer samtidig, at der er afsat finansiering til i fornødent omfang at kompensere for den merudledning af kvælstof, som tilvejebringes. Aftalen om Fødevarer- og Landbrugspakken har derfor ikke i sig selv indvirkning på rammebetingelserne for andre erhverv i 2. vandplanperiode. Der er endnu ikke taget stilling til tilrettelæggelse af 3. vandplanperiode.

I potentialet er ikke indregnet effekterne af de yderligere, supplerende indsatser i vandområdeplanerne 2015-2021 såsom vådområder og den kommende målrettede regulering, hvormed der fortsat forventes en gradvis reduktion af kvælstofbelastningen og hermed grundlaget for en forbedring af tilstanden. De statslige midler, der er afsat til f. eks. vådområder og målrettet regulering med henblik på at forbedre tilstanden i 2021, anvendes med andre ord ikke for at give mulighed for større udledninger fra akvakultur.

Dambrug og havbrug skal fortsat have en miljøgodkendelse, inden de etablerer sig, eller hvis de ændrer eller udvider på en måde, som medfører forøget forurening. En miljøgodkendelse forudsætter, at anlægget kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

9. Målopfyldelse

9.1. Udskydelse af tidspunkt for målopfyldelse

HE konstaterer, at lovforslaget lægger op til en yderligere udskydelse af tidspunktet for målopfyldelse i de indre danske farvande. Der henviser også til konklusionen i "Forslag til indsatsprogram under Danmarks Havstrategi", hvoraf det fremgår, at der ikke kan opnås god miljøtilstand i 2020. Hertil spørges om opfyldelse af de aftalte miljømål eller implementering af vækstplanen har højest prioritet.

Miljø- og Fødevarerministeriets bemærkninger:

Med hensyn til vandrammedirektivet bemærkes, at lovforslaget ikke medfører yderligere udsættelse af tidspunktet for opfyldelse af miljømålet (god tilstand). Det fremgår af bilag 1 i de vedtagne vandområdeplaner, at betingelserne for at opnå god økologisk tilstand for nogle vandområder forventes at være til stede i 2021 og for øvrige vandområder efter 2021. Lovforslaget vurderes ikke at ville medføre, at det forventede tidspunkt for målopfyldelse udskydes yderligere.

Med hensyn til havstrategidirektivet forventer Danmark (jf. havstrategiens indsatsprogram) ikke at nå målet om god miljøtilstand for næringsstoffer i de åbne havområder i år 2020. Det skyldes bl.a.

frigivelse af næringsstoffer, der er ophobet i havbunden og tilførslen af næringsrigt vand fra Østersøen. Dette medfører, at det vil tage lang tid, før der er balance mellem næringsstofudledninger og næringsstofkoncentrationer i de åbne danske havområder. Det er ministeriets vurdering, at de danske udledninger af kvælstof efter lovforslagets vedtagelse fortsat vil være på et niveau, der ikke er til hinder for, at man på sigt kan opnå god miljøtilstand i de åbne danske havområder.

9.2. Muligheden for omfordeling af kvælstof

DA mener, at omfordeling af kvælstof mellem kystvandområderne og mellem årene er en kritisk forudsætning for at realisere vækstplanen, og det derfor bør præciseres.

Aquacircle finder det anbefalelsesværdigt, at der udvises fleksibilitet med hensyn til omfordeling mellem årene, da det kan tage lang tid at få indhentet tilladelser og ombygget anlæg.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Det fremgår af lovforslaget, at de tre kvælstofpuljer som udgangspunkt er indregnet i vandområdeplanerne efter forskellige principper. Det anføres dog samtidig, at denne indregning i vandområdeplanerne ikke i alle henseender er afgørende for, hvor der vil kunne tillades en merudledning af kvælstof igennem ordningen. Dette betyder, at der under visse forudsætninger er mulighed for en omfordeling af nogle af de 423 tons kvælstof mellem vandområderne og mellem årene (2018-2021). På den baggrund finder Miljø- og Fødevareministeriet ikke anledning til yderligere at præcisere muligheden for omfordeling.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

9.3. Yderligere udledning af kvælstof

HE går ud fra, at lovforslagets kvælstofpuljer til dambrug og havbrug blot er en begyndelse i forhold til det samlede vækstinitiativ, og at ministeren i årene fremover, hvis der træffes beslutning om eller konstateres yderligere råderum, kan tildele erhvervet nye puljer.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Lovforslaget skaber alene hjemmel til, at ministeren kan indføre en kvælstofpuljeordning på i alt 423 tons til brug for godkendelsesmyndighedens behandling og afgørelse af sager om godkendelse af miljø- og ressourceeffektive dambrug samt visse havbrug. Det er hensigten, at de 423 tons kvælstof som udgangspunkt fordeles på tre puljer på henholdsvis 200 tons, 180 tons og 43 tons.

Der skabes med lovforslaget mulighed for, at nogle af de 423 tons kvælstof kan omfordes imellem vandområder og år, hvis det ikke fører til forringelse af vandområdet, og der fortsat sikres en vis forbedring af vandområdet. Samlet set vil der ikke med puljeordningen kunne tillades mere kvælstof end 423 tons.

Bemærkninger giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

10. Midtvejsevaluering

DA fremhæver, at det følger af lovforslaget, at ordningen ophæves automatisk med udløbet af 2. planperiode (22. december 2021). **DA** anbefaler, at der gennemføres en midtvejsevaluering af processen, således at det kan vurderes, om der er behov for at justere ordningen.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Af lovtekniske årsager er bestemmelsen om, at lovforslaget ophæves den 22. december 2021 udgået. Det er dog samtidig præciseret i lovbemærkningerne, at bemyndigelsen alene kan anvendes til indfasning af de 423 tons kvælstof. Der er dermed ikke tale om en indholdsmæssig ændring.

Der vil være mulighed for at justere den udmøntende bekendtgørelse løbende, hvis det sker indenfor rammerne af den overordnede bemyndigelsesbestemmelse. Ministeriet vil løbende overveje behovet herfor.

Bemærkninger giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

11. Økonomi

11.1. Beregninger for øget produktion

DA anfører, at lovforslagets beregninger for gennemsnitsproduktion og gennemsnitligt bruttoudbyttet for 2013-2015 alene omfatter modeldambrug type 1 og 3, og at forventninger til produktions- og bruttoforøgelse afhænger af, at de 380 tons tilføres lignende modeldambrug.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Miljø- og Fødevareministeriet har præciseret dette i lovforslagets bemærkninger.

11.2. Tilskud under EHFF

DA og **Aquacircle** anfører, at der først kan ansøges om tilskud hos Den Europæiske Hav- og Fiskerifond fra 2019, hvilket vil påvirke etableringshastigheden. DA mener, at dette bør fremgå af lovforslagets bemærkninger.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Mulighed for ansøgning af midler gennem EHFF til ombygning af dambrusanlæg er ikke en forudsætning for at kunne ansøge om kvælstof under ordningen. En tildeling af kvælstof fra puljerne er ikke nødvendigvis ensbetydende med, at der skal ske en ombygning af anlægget. Der er derfor ikke en sammenhæng mellem udmøntning af kvælstof fra puljerne og muligheden for at ansøge om EHFF midler. Miljø- og Fødevareministeriet gør opmærksom på, at ikke forbrugt kvælstof fra puljerne i de individuelle år efter forslaget vil kunne overgå til det efterfølgende år.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

12. Udledning af andre relevante stoffer

DSF finder, at lovforslagets omtale af udledning af fosfor og organisk iltforbrugende slam (BI5) er utilstrækkelig. Samtidig finder DSF, at hvis miljø- og fødevareministeren vil give tilladelse til udledning af fosfor, BI5 samt medicin og hjælpestoffer, skal det vurderes i henhold til § 8, stk. 4 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer mv. Denne bestemmelse kan kun anvendes i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering. DSF påpeger desuden, at udledning af kvælstof fra akvakultur medfører en øget udledning af fosfor, og at den væsentligste bremsende faktor for udvidelse af havbrug i forhold til aftaler i HELCOM er fosfor.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Godkendelsesmyndigheden vurderer fortsat andre påvirkninger end kvælstofudledning som følge af akvakulturproduktion i henhold til gældende ret. Det er således alene vurderingen af, om der vil kunne gives tilladelse til udledning af kvælstof, der foretages af Miljøstyrelsen. Lovforslaget indebærer således ikke ændring af det gældende regelgrundlag for de stoffer, som DSF nævner.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

13. Foringelse og potentiale

DSF finder det med udgangspunkt i miljø- og fødevarerministerens besvarelse af MOF alm. del spørgsmål nr. 254 (*vedlagt som bilag til høringsnotatet*) dybt problematisk, at der vil kunne tilføres mere kvælstof til østjyske fjorde, Vadehavet, Ringkøbing Fjord, Nissum Fjord og Limfjorden, hvor tilstanden er vurderet at være ringe eller dårlig. **DSF** vurderer, at selv en ganske lille merudledning af næringsstoffer kan være i strid med Vandrammedirektivet, da enhver forringelse af tilstanden i vandområder, der befinder sig i den laveste tilstandsklasse, er at betragte som en forringelse. Vurderingen omfatter biologiske, hydromorfologiske og fysisk-kemiske kriterier.

DN anfører, at udledning af de yderligere 400 tons kvælstof fra akvakulturerhvervet er direktivstridig, da udledningen vil indebære både forringelse i form af et skridt væk fra opnåelsen af god økologisk tilstand og tilsidesættelse af ikke-forringelsesprincippet. **DN** henviser i den forbindelse til vandrammedirektivet og EU Domstolens afgørelse i sag nr. C-461/13 (Weser), der bl.a. vedrører, hvordan "forringelse" i vandrammedirektivet skal forstås. **DN** mener ikke, at regeringen har dokumenteret, at betingelserne for, at også midlertidige forringelser af et vandområde, der kun er tilladte under ekstraordinære omstændigheder, er opfyldte (Sag C-461/43, præmis 67). **DN** finder, at det er nødvendigt, at det dokumenteres, hvordan og hvornår forringelserne som følge af lovforslaget vil finde sted. Planlagte indsatser kan efter **DN**s opfattelse ikke sikre mod forringelse i et vandområde, heller ikke midlertidige forringelser, med mindre de planlagte indsatser er sat i værk og har den nødvendige virkning som minimum samtidig med, at der godkendes en merudledning. **DN** finder i øvrigt, at en udskudt kvælstofindsats ikke kan ligge til grund for godkendelsen af en øget udledning af kvælstof fra akvakultur uden at komme i konflikt med EU domstolens betragtninger.

Miljø- og Fødevarerministeriets bemærkninger

Ad forringelse

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at lovforslaget og de regler om administrationen af ordningen, som vil udmønte lovforslaget, er i overensstemmelse med vandrammedirektivets ikke-forringelsesprincip, herunder EU domstolens afgørelse i sag C-461/13 (Weser), og ikke hindrer opfyldelse af fastlagte miljømål.

Med hensyn til spørgsmålet om hvornår, der foreligger en forringelse af tilstanden af et overfladevand, er der redegjort nærmere herfor i bemærkningerne til udkastet til lovforslaget. EU-domstolen har, som DN og DSF også nævner, i den såkaldte Weser-sag fastslået, hvordan forringelse af tilstanden skal forstås i vandrammedirektivet. Ifølge EU-domstolen skal direktivet forstås således, "at der foreligger en forringelse, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i dette direktivs bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement, som omhandlet i bilag V, allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element imidlertid en "forringelse af tilstanden" for et overfladevandområde i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i). "Det er således kun i de tilfælde, at der sker et tilstandsskifte i et eller flere af kvalitetselementer, f.eks. ålegræs, eller hvor det kvalitetselement, der

påvirkes, allerede befinder sig i den laveste klasse, dvs. dårlig tilstand, at der er tale om en forringelse.

Der er i bemærkningerne til lovforslaget redegjort for, at der i forbindelse med hver enkelt sag om tildeling af kvælstof vil blive foretaget konkret vurdering af, om kvælstofudledningen fra det pågældende havbrug eller dambrug vil kunne medføre en forringelse. Hvis dette er tilfældet, kan der ikke tildeles kvælstof til det pågældende anlæg. Det gælder for såvel midlertidige som vedvarende forringelser.

Der er endvidere redegjort i lovforslagets bemærkninger for, at det er forudsat, at der i planperioden vil ske en gradvis forbedring – ikke forværring - af tilstanden.

Med hensyn til det af DN nævnte om, at de planlagte indsatser for at kunne sikre mod forringelse skal være sat i værk som minimum samtidig med, at der sker godkendelse af merudledninger af kvælstof, har miljø- og fødevarerministeren i besvarelsen af spørgsmål nr. 254 fra Folketingets Miljø- og fødevarerudvalget nærmere redegjort for indsatsen og det forventede potentiale.

Ad potentiale

I besvarelsen af spørgsmål nr. 254 er indeholdt 2 kort, der oplyser om den forventede merudledning henholdsvis potentialet for merudledning:

Det første kort beskriver den forventede merudledning fra akvakultur, som den er indregnet i vandområdeplanerne 2015-2021. Denne udledning indgår i den samlede forventning til udviklingen i kvælstofudledningen frem mod 2021, som den er lagt til grund for fastlæggelse af vandområdeplanernes indsatsprogram samt behovet for kompenserende foranstaltninger i form af målrettede efterafgrøder (lov nr. 310 af 4. april 2017 om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække) og den forventede målrettede regulering. Det fastlagte indsatsprogram forventes for de enkelte kystvande at sikre målopfyldelse i 2021 eller en gradvis forbedring, så målopfyldelse vil kunne nås i en senere planperiode. De kompenserende foranstaltninger er fastlagt af hensyn til at imødegå en forringelse af tilstanden i grund- og kystvand i perioden 2016-2021, når der tages højde for lempelser i Fødevarer- og Landbrugspakken, herunder udledninger fra akvakultur.

Det andet kort viser potentialet for udledning fra akvakultur, når den indregnede udledning fra akvakultur tillægges Miljø- og Fødevarerministeriets forventninger til udviklingen i kvælstofudledningen som følge af allerede vedtagne initiativer og udviklingen i landbrugserhvervet i øvrigt. Hvor der forventes en reduceret kvælstofudledning som følge af allerede vedtagne initiativer og udviklingen i øvrigt, vil potentialet for en forøget kvælstofudledning være større end den indregnede udledning fra akvakultur, da der forventeligt vil kunne ske en større udledning uden at forøge den samlede kvælstoftilførsel til vandområdet.

I potentialet er ikke indregnet effekterne af de supplerende indsatser i vandområdeplanerne 2015-2021, såsom vådområder og den kommende målrettede regulering, hvormed der fortsat forventes en gradvis reduktion af kvælstofbelastningen og hermed grundlaget for en forbedring af tilstanden. De statslige midler, der er afsat til f. eks. vådområder og målrettet regulering med henblik på at forbedre tilstanden i 2021, anvendes med andre ord ikke med henblik på at give mulighed for større udledninger fra akvakultur.

I vandområder, hvor miljømålet om god økologisk tilstand ikke er fastlagt til 2021, og hvor der derfor er en udskudt indsats til tredje planperiode, vil der konkret være mulighed for at tillade en

merudledning af kvælstof. Dette forudsætter, at det ikke fører til forringelse af vandområdet, og at der fortsat sikres en vis forbedring af vandområdet i planperioden. For vandområder, hvor miljømålet er fastlagt til god økologisk tilstand i 2021, er der ikke opgjort et potentiale - udover den i Fødevarer- og Landbrugspakken indregnede effekt af akvakulturudvidelser. Dette skyldes, at en større udledning vil betyde, at den samlede kvælstoftilførsel ikke vil kunne forventes nedbragt til målbelastningen.

Der er som udgangspunkt i Fødevarer- og Landbrugspakken taget højde for de merudledninger af kvælstof, som ordningen kan give anledning til. Den målrettede efterafgrødeordning og den målrettede regulering dimensioneres herefter på baggrund af forventninger til udviklingen i kvælstofudledningen.

Det faglige grundlag for opgørelse af et indsatsbehov for reduktion af kvælstoftilførslen efter 2021 er endnu ikke etableret. Afhængigt af bl.a. omfanget af en omfordeling og de forbedringer, der opnås i 2. planperiode, vil der i tredje planperiode (2021-2027) eventuelt kunne være behov for at pålægge en større indsats i oplande, hvor godkendelsesmyndighedens ansøgninger om del i kvælstofpuljerne er større end det, som er indregnet i vandområdeplanerne.

Med hensyn til tidspunktet for opfyldelse af vandområdeplanernes miljømål (god tilstand), vurderes lovforslaget, som nævnt ovenfor ikke at medføre yderligere udsættelse af tidspunktet for opfyldelse af disse mål. Det fremgår således af bilag 1 i de vedtagne vandområdeplaner 2015-2021, at betingelserne for at opnå god økologisk tilstand for nogle vandområder forventes at være til stede i 2021 og for øvrige vandområder efter 2021. Lovforslaget ændrer ikke ved dette.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.